

Važnost partnerstva roditelja i odgojitelja u životu predškolskog djeteta

Vrbanović, Paula

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:091949>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-03**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ**

Paula Vrbanović

**VAŽNOST PARTNERSTVA RODITELJA I ODGOJITELJA U ŽIVOTU
PREDŠKOLSKOG DJETETA**

Završni rad

Petrinja, rujan 2021.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ
(PETRINJA)

Paula Vrbanović

VAŽNOST PARTNERSTVA RODITELJA I ODGOJITELJA U ŽIVOTU
PREDŠKOLSKOG DJETETA
ZAVRŠNI RAD

Mentor rada: **dr.sc. Adrijana Višnjić Jevtić**

Sumentor rada: **mr. Sanja Basta**

Petrinja, rujan 2021.

Sadržaj

Sažetak	1
UVOD	3
ULOGA RODITELJA U ODGOJU I OBRAZOVANJU DJETETA	4
Obitelj	4
Odgojni stilovi	6
Roditeljska uključenost u rad odgojno-obrazovne ustanove	7
ULOGA ODGOJITELJA U ODGOJU I OBRAZOVANJU DJETETA	9
Dječji vrtić	9
Odgojitelji.....	10
OBLICI KOMUNIKACIJE RODITELJA I ODGOJITELJA	12
Tradicionalni oblici komunikacije.....	12
Suvremeni oblici komunikacije	16
PARTNERSTVO ILI SURADNJA	17
Tradicionalni i suvremeni pogledi na partnerstvo	20
VAŽNOST PARTNERSTVA U RAZVOJU DJETETA	21
ZAKLJUČAK	25
LITERATURA	26

Sažetak

Pojam partnerstva definiran je kao sporazum ili ugovor između dviju ili više osoba koje zajedno obavljaju neku djelatnost, ujedinjuju svoje talente i novac te dijele dobit ili gubitak. Kada se razgovara o odgojno-obrazovnim ustanovama ta djelatnost, talenti i novac su zapravo rad, trud i napor roditelja i odgojitelja u ostavri vanju što boljeg odnosa radi opće dobrobiti djeteta. Partnerstvo je određena vrsta izazova te ga nije lako postići.

U današnjem dobu većina djece provodi jako puno svog vremena u vrtiću te je stoga važno kakvu okolinu i ljude imaju oko sebe u njemu. Često ljudi gledaju na vrtić kao mjesto u kojem se djeca samo čuvaju i ne shvaćaju utjecaj koje mjesto vrtića i odgojitelji koji rade u njemu imaju na dijete. Zato bi i roditeljima i odgojiteljima trebalo biti u cilju razviti dobre i kvalitetne partnerske odnose kako bi razvoj djece tekao u pozitivnom i zdravom smjeru. Odgojitelji danas moraju biti dobro obrazovani i profesionalni u svome poslu kako bi taj zdravi odnos i suradnju mogli poticati na pravilan način.

Ovaj rad započinje objašnjavanjem uloga roditelja i odgojitelja u razvoju djeteta, zatim se navode oblici komunikacije roditelja i odgojitelja te partnerstvo općenito, a na kraju sama važnost partnerstva za razvoj djeteta.

Ključne riječi: dijete, odgojitelj, partnerstvo, roditelj, suradnja, vrtić

Summary

The concept of partnership is defined as an agreement or contract between two or more persons who jointly carry out an activity, unite their talents and money, and share profit or loss. When discussing educational institutions, this activity, talents and money are actually the work, effort and exertion of parents and educators in staying the best possible relationship for the general well-being of the child. Partnership is a certain kind of challenge and is not easy to achieve.

In this day and age, most children spend a lot of their time in kindergarten and therefore it is important what kind of environment and people they have around them in it . Often, people view kindergarten as a place where children are just kept safe and do not realize the impact that the place of kindergarten and the educators who work in it have on the child. That is why both parents and educators should be aimed at developing good and quality partnerships in order for the development of children to flow in a positive and healthy direction. Educators today need to be well educated and professional in their work so that they can encourage this healthy relationship and cooperation in a proper way.

This work begins by explaining the roles of parents and educators in the development of the child, then lists forms of communication between parents and educators and pathos in general, and ultimately the importance of partnership for the development of the child.

Key words: child, educator, partnership, parent, cooperation, kindergarten

UVOD

Odgojno-obrazovna ustanova i roditeljski dom predstavljaju dva povezana dijela odgojno - obrazovne sredine i najvažniji su čimbenik za uspjeh djeteta i građenje njega kao osobe. Samim time to znači da su odnosi koje grade roditelji i odgojitelji veoma važni za uspješan rast i razvoj djeteta. Oni su glavni primjeri i uzori djeci u predškolskoj dobi te toga trebaju biti svjesni i u skladu s time se i ponašati.

Vrtić je mjesto u kojemu djeca provode većinu svojih dana, grade prve vršnjačke odnose i upoznaju prve autoritete van svoje obitelji. Roditelji najbolje poznaju svoju djecu te imaju određene želje i vizije o onome što žele da njihova djeca rade i uče u vrtiću. Iz tog razloga predškolske ustanove trebaju omogućiti: „Roditeljsko djelatno sudjelovanje u oblikovanju vizije ustanove te prilike za sudjelovanje roditelja u planiranju, realiziranju i evaluaciji odgojno-obrazovnoga procesa.“ (Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, 2014:12). Jednako tako roditelji trebaju biti svjesni da su odgojitelji stručnjaci i profesionalci u svom području, odnosno odgoju i obrazovanju djece te ih trebaju poslušati i nekada popustiti u nadi da odgojitelji kao i roditelje sve rade za opću dobrobit djeteta.

Odnos odgojno-obrazovne zajednice i obitelji odnosno roditelja ima značajan i snažan utjecaj na djetetov razvoj te su temelji njegovog budućeg uspjeha o čemu će se u ovom radu i pisati. Zdrav partnerski odnos djetetu pridonosi u ostvarivanju pozitivnih stavova, boljih odnosa, samopouzdanja i samopoštovanja.

ULOGA RODITELJA U ODGOJU I OBRAZOVANJU DJETETA

Obitelj

Obitelj je temeljna društvena zajednica koja se mijenja zajedno s društvom. Promjene koje se događaju unutar obitelji odraz su općih društvenih kretanja. Tijekom povijesti obitelj je doživjela mnogobrojne različite i značajne promjene, mijenjala se i prolazila krize. Obiteljske su krize zapravo znak da se obitelj mora mijenjati jer njezina struktura, organizacija ili sustav vrijednosti na članove djeluju ograničavajuće i ometaju funkcionalne obiteljske procese. Zbog takve novonastale situacije članovi obitelji našli su se u novim uvjetima za ostvarivanje obiteljskih uloga i ostvaruju novu kvalitetu obiteljskih interakcija. Unatoč povremenim krizama obitelj je sve važnija u životu pojedinaca (Maleš i Kušević, 2011).

„Brzina kojom promjene postaju vidljive nije ujednačena, no uzorak im je uvijek isti: autoritarna obitelj, s hijerarhijom u kojoj je na čelu matrijarh ili patrijarh, gotovo je iščezla. Karta svijeta vrvi od različitih tipova obitelji. Jedni očajnički pokušavaju održati standarde „dobrih starih vremena“ dok drugi iskušavaju nove i plodonosnije načine života u zajednici.“ (Juul, 2006, str. 17).

U životu djeteta obitelj je najvažniji sustav podrške u njegovu razvoju. Odnos između roditelja i djeteta temeljni je odnos preko kojega se ostvaruje djetetova socijalizacija. Osjećaj privrženosti i emocionalne veze koje su stvorene u najranijoj dobi u obitelji ostavljaju tragove za cijeli život. Najintenzivniji je utjecaj u obitelji u najranijem razdoblju djetetova života. Odrastanjem djeteta utjecaj se obitelji smanjuje, ali nikad ne prestaje. Ako roditelji s djetetom stvore čvrstu vezu te mu pruže potrebnu potporu i pažnju obitelj će se moći smatrati zdravim okruženjem za to dijete (Petani, 2011).

Autorica Petani (2011) naglašava da je zdrava i poticajna obitelj ona obitelj koja osigurava djetetu potrebnu zdravstvenu skrb i povezana je sa širom obitelji i širom zajednicom. Važno je i organiziranje zajedničkih aktivnosti članova obitelji, zajedničko druženje, međusobno povjerenje, kvalitetna komunikacija, emocionalna toplina te poštovanje individualnih sloboda unutar dogovorenih granica. Djetetu je u ranom djetinjstvu i predškolskoj dobi potreban osjećaj sigurnosti, a upravo mu njegova obitelj pruža najveću tjelesnu sigurnost i zdravlje kao i znanje, vještine i navike koje doprinose djetetovu napredovanju.

Obiteljsko ozračje nije uzrokovano dječjim ponašanjem već je oblikovano od strane odraslih. Ono je pod utjecajem roditeljskih partnerskih odnosa te njihovih osobnosti, očekivanja i percepcije obiteljske stvarnosti. Roditelji su odgovorni za svoje osjećaje u roditeljskoj ulozi te su odgovorni za ono što rade s obzirom na pojedina djetetova ponašanja. Pod odgovorno roditeljstvo podrazumijeva se i osobna odgovornost roditelja i odgovornost za odnos kakav imaju sa svojom djecom (Milanović, 2014).

Očinske i majčinske uloge u odgoju djeteta međusobno su povezane i komplementarno recipročne. Način na koji roditelji postupaju sa svojom djecom uvelike doprinosi trajnim i velikim posljedicama dječjeg razvoja. Odgajati dijete kao roditelj znači aktivno pratiti djetetov razvoj i odgajati ga emocionalno, toplo i s užitkom. Što dijete ima više emocionalnih stanja i energija kojima je okruženo, to će biti snažnije u svojem emocionalnom razvoju te će biti sigurnije i samostalnije. Odnos roditelja i njihove djece može se kasnije vidjeti u djetetovom društvenom ponašanju, odnosno u tome kakav će dijete društveni karakter razviti. Dijete u obitelji stječe prva znanja, uči vještine, navike, sposobnosti i razvija temeljne strukture svoje osobnosti. Primjerima svojih najbližih, odnosno svoje obitelji dijete usvaja kriterije za prosuđivanje svojih i tuđih postupaka i prepoznaje određene moralne smjernice. Dječje postupke roditelji ocjenjuju kao „dobre i loše“ (Jurčević Lozančić, 2006).

Juul (2008) objašnjava kako se osobni autoritet roditelja jača svaki put kada se usude biti otvoreni, ranjivi i prilagodljivi. Isto tako i kada su spremni biti odgovorni za kvalitetu obiteljske interakcije umjesto da za nju okrivljuju djecu ili jedno drugo. Djetinjstvo je razdoblje u kojem se djeca moraju razvijati i svaki dan prepuštati utjecajima drugih ili njihovim manipulacijama, odnosno odgoju.

Odgojni stilovi

Postoje četiri stila i dimenzije roditeljstva te one uvelike utječu na rast i razvoj svakog pojedinog djeteta kao i na odnose kakve će djeca stvarati u svom daljnjem životu. Svaki stil roditeljstva ima svoje određene karakteristike te djeca čiji roditelji koriste određeni stil dijele zajedničke osobine i vrste ponašanja.

- a) Autoritativni stil
- b) Autoritarni stil
- c) Popustljivi stil
- d) Ravnodušni ili nezainteresirani stil

a) Autoritativni stil

Autoritativni roditelji su oni koji pokazuju kvalitetnu osjetljivost i skrb prema svojoj djeci, ali im isto tako pokazuju i postavljaju jasno definirane granice i pravila ponašanja. Stalo im je te vode računa o osjećajima svog djeteta, objašnjavaju mu svoje odluke te traže dijete da iskazuje svoje mišljenje. Njihovi zahtjevi su većinom primjereni dobi njihovog djeteta. Djeca autoritativnih roditelja sigurna su u sebe, imaju samopouzdanje i potrebu za postignućem, spremna su prihvatiti rizik i imaju visoku razinu samokontrole (Milanović, 2014)

b) Autoritarni stil

Autoritarni roditelji su veoma strogi i zahtjevni te očekuju veliku razinu discipline koju ostvaruju kaznama i prijetnjama. Od svoje djece traže poštovanje autoriteta i tradicije. Svoje odluke u odgoju ne objašnjavaju svojoj djeci te ih ne zanima djetetovo mišljenje ili osjećaji. Nisu veoma topli prema svojoj djeci, ali su zato visoko na dimenziji nadzora. Na ovaj stil odgoja djeca većinom ne reaguju dobro već su često nezadovoljna, nesigurna, povučena ili agresivna te se često brinu o tome kako će udovoljiti svojim roditeljima (Prema Miljković i Rijavec, 2002, prema Milanović, 2014, str. 37).

c) Popustljivi stil

Popustljivi roditelji su veoma topli i puni ljubavi. Emocionalno su osjetljivi te djeci ne postavljaju velike granice. Prihvaćaju svoju djecu i ohrabruju ih, ali nisu svjesni da je djetetu

potrebna određena vrsta reda i strukture da bi se osjećalo u potpunosti sigurno. Djeca popustljivih roditelja su slična djeci autoritarnih roditelja. Nesigurna su, imaju lošu samokontrolu, ne ponašaju se zrelo s obzirom na svoju dob te znaju biti agresivna. Razlika između djece popustljivih i djece autoritarnih roditelja je u tome što su djeca popustljivih roditelja uglavnom dobro raspoložena (Milanović, 2014).

d) Ravnodušni ili nezainteresirani stil

Ravnodušni roditelji svojoj djeci ne pružaju dovoljno pažnje i emocionalne podrške te ne postavljaju granice. Više se bave sobom nego svojom djecom i ne zanima ih život djeteta. Djeca ravnodušnih roditelja uglavnom su promjenjiva raspoloženja, nezainteresirana za školu i obrazovanje, sklona konzumaciji alkohola i droga te su podložna delikventnom ponašanju (Prema Miljković i Rijavec, 2002, prema Milanović, 2014, str. 37).

Roditeljska uključenost u rad odgojno-obrazovne ustanove

Autorica McDermott (2008, prema Ljubetić, 2014, str. 31) objašnjava kako se u današnje vrijeme sve češće koristi termin roditeljski angažman umjesto roditeljska uključenost. Tumači da je roditeljski angažman želja i nastojanje roditelja da utječe na životna događanja svoga djeteta, ali i njihova potreba upoznavanja humane vrijednosti te socijalne i materijalne uvjete u odgojno-obrazovnoj ustanovi. Naglašava kako je roditelje važno gledati ne samo kao primatelje uputa već kao „autore i promotore“ u odgojno-obrazovnoj ustanovi. Pojam uključivanja roditelja označava pasivnost roditelja i ograničenost djelovanja, dok se sudjelovanje temelji na širokom rasponu aktivnosti roditelja. Podrška roditeljima podrazumijeva veću aktivnost odgojitelja jer odgojitelji imaju znanje i obavezu da budu podrška roditeljima (Višnjić Jevtić, 2018).

Kritičko promišljanje, analiziranje, građenje stavova i zastupanje stavova i interese svoje djece su sve stvari koje se očekuju od roditelja. Roditelje se pokušava osposobiti da djeluju u svrhu unaprjeđivanja odgojno-obrazovnih ustanova. Njihova identifikacija i djelovanje na školske rezultate može se postići na način da im se omogući razgovor, izmjenjivanje doživljaja i iskustava u vezi odgojno-obrazovne ustanove. Razgovorom, grupnim dijalozima i refleksijom, roditeljima i svim ostalim sudionicima odgojno-obrazovnog procesa pruža se osjećaj pripadnosti zajednici te se jača snaga kolektiva u zagovaranju promjena u odgojno-obrazovnoj ustanovi. Osim kolektivnog pristupa postoji i individualni. On je fokusiran na stjecanje

individualnih vještina kod kojih učitelj ili odgojitelj objašnjava i uči roditelje kako pomoći djetetu ili kako savladati određena nepoželjna ponašanja. Takav pristup otvara mogućnost za razgovor o zajedničkom problemu bez sagledavanja šireg konteksta (Ljubetić, 2014).

Pugh i De'Ath (1989, prema Maleš, 1994) navele su različite uloge (po svojoj klasifikaciji) koje se mogu pridodati roditeljima u odgojno-obrazovnoj ustanovi:

- nesudjelovanje - roditelji se ne uključuju aktivno u rad
- podršku - vanjskim aktivnostima potpomažu radu ustanove
- sudjelovanje - roditelji su fizički uključeni, te rade pod vodstvom stručnog

osoblja ili kao učenici

- partnerstvo - roditelji s ustanovom ulaze u poslovni odnos karakteriziran zajedničkom namjerom i obostranim poštovanjem
- kontrolu - roditelji su suodgovorni za vrjednovanje i sudjeluju u donošenju i

provođenju odluka

Gordon (1969, prema Maleš, 1994) istraživao je kvalitetu odnosa roditelja i odgojitelja, te je također naveo različite roditeljske uloge u ustanovi:

- roditelj kao podrška (podržava rad ustanove)
- roditelj kao učenik (sudjeluje na seminarima, školama za roditelje i sl.)
- roditelj kao učitelj svoje djece (posuđuje knjige, didaktičku opremu i igračke

za rad kod kuće)

- roditelj kao učitelj u grupi (pomaže odgojitelju u pripremanju aktivnosti i

materijala, te radi s djecom pod vodstvom odgojitelja)

ULOGA ODGOJITELJA U ODGOJU I OBRAZOVANJU DJETETA

Dječji vrtić

U hrvatskoj enciklopediji leksikografskog zavoda Miroslav Krleža dječji vrtić definiran je kao ustanova za odgoj i izobrazbu, zdravstvenu i socijalnu skrb djece od treće godine pa do polaska u školu. Prvim se osnivačem dječjeg vrtića smatra Friedrich Fröbel 1837. godine. Do tada postojale su ustanove s isključivo socijalnom funkcijom skrbi o siromašnoj i neopskrbljenoj djeci i njihovu čuvanju. U Hrvatskoj je prva privatna predškolska ustanova, zabavište, otvorena u Zagrebu na Kaptolu 1872. godine, a prva javna na istome mjestu 1882. Prva odgojiteljica bila je Antonija Cviić. U Hrvatskoj je 1970. donesen prvi službeni Program odgojno-obrazovnog rada u dječjim vrtićima, a 1997. prvi Zakon o predškolskom odgoju i naobrazbi.

Put razvoja kvalitete odgojno-obrazovne ustanove prakse vrtića dugotrajan je i zahtjevan proces, prožet različitim i brojnim izazovima, uspjesima i padovima. Vrtić je živi organizam, tj. kompleksni sustav u kojem se nijedan dio ne može opisati, tumačiti ni razumjeti bez povezanosti s ostalim dijelovima koji čine cjelinu. Dijelovi su toga velikoga organizma djeca, odrasli, dnevni raspored, prostor i sl. (Slunjski, 2008). „U vrtiću – zajednici koja uči trebala bi se razvijati svijest ljudi o međusobnoj, interaktivnoj povezanosti svih dijelova konteksta vrtića, kao i povezanosti vrtića sa širim društvenim kontekstom.“ (Slunjski, 2008, str. 7).

Dječji je vrtić okruženje izvan obitelji u kojemu je kakvoća življenja bitna odrednica odgoja i obrazovanja. Vrlo su važni čimbenici razvoja djeteta socijalna sredina i kvaliteta odgoja. Dječji je vrtić mjesto radosnoga življenja – druženja, igre, učenja, odgoja i obrazovanja djece i odraslih. Taj prostor treba biti otvoren i odgovarati potrebama djece, roditelja, kulturne i društvene sredine u kojoj djeluje (Miljak, 1996).

Prostorno okruženje vrtića treba biti ugodno i što više nalikovati obiteljskom, jer tamo djeca provode veliki dio svog djetinjstva. Kvalitetno i poticajno okružje ima visok obrazovni potencijal i izvor je učenja. S obzirom na to da djeca uče aktivno istražujući i čineći te surađujući s drugom djecom i odraslima, potreban im je velik izbor materijala koji potiču na otkrivanje i rješavanje problema s kojima se susreću (Slunjski, 2008).

Raznovrsnost, raznolikost i stalna dostupnost trebaju promovirati neovisnost i autonomiju učenja djece. Sadržajno bogatstvo materijala djeci različitih interesa i različitih razvojnih

sposobnosti treba omogućiti različite izbore. Prostorna organizacija bitno određuje kvalitetu socijalnih interakcija djece i odgojitelja. Stoga organizacija vrtića treba biti usmjerena promoviranju susreta, komunikacije i interakcija djece. Također treba omogućavati slobodno kretanje koje je djeci rane dobi svojstveno (Slunjski, 2008).

Odgojitelji

U hrvatskoj predškolskoj praksi smatra se kako odgojitelj ima deklarativnu slobodu koja ga usmjerava prema djetetu i njegovoj obitelji te koja mu nalaže stalan aktivan odnos prema suradnicima, novim znanjima i vlastitoj osobnosti. Nalaže se kako se kvaliteta odgojiteljevog rada mjeri kvalitetom odnosa koje gradi sa svim sudionicima odgojno-obrazovnog procesa te znanjima, vještinama i osobnosti koju unosi i gradi tijekom izvršavanja svoje profesionalne uloge. Smatra se kako odgojitelj kroz cijelu svoju karijeru razvija određene vještine, a i samim time gradi samog sebe kao osobu kroz svoje životno i profesionalno iskustvo (Milanović, 2014).

„Očito je da je razvoj predškolskog programa i razvoj odgojiteljeve kompetentnosti usko povezan i da ga je zahvaljujući slobodi i pluralizmu našega pristupa moguće doživjeti i promatrati kao proces koji u sebi integrira iskustvo krajnosti i neprestanog kretanja na njihovu kontinuumu. Zanimljivo je razmotriti kako se tijekom proteklih trideset godina u našoj predškolskoj zbilji mijenjala uloga odgojitelja, kako su se mijenjale odgojne i razvojne vrijednosti i gdje smo ili bismo mogli biti sada.“ (Milanović, 2014, str. 54).

Howes i Hamilton (1993, prema Klarin, 2006, str. 87) govore kako polaskom djeteta u vrtić odgojitelj dijelom preuzima dio roditeljske uloge. Djeca predškolske dobi s odgojiteljem provode više vremena nego s roditeljima, stoga je opravdano reći da je odnos s odgojiteljem iznimno važan. Uloga odgojitelja u razvoju djeteta je višestruka: odgojitelj potiče razvoj, pruža emocionalnu potporu, vodi i upravlja, medijator je uspostavljanju i održavanju vršnjačkih odnosa.

Uloga odgojitelja mijenja se kao što se mijenja i dob djece. Kod sasvim male djece njegova uloga je prepoznavanje potreba djeteta i njihovo zadovoljavanje. Kada djeca odrastaju, odgojitelj pruža potporu vršnjačkim odnosima i potiče učenje kroz različite aktivnosti. Nalaže se da uloga odgojitelja kao učitelja raste, a uloga odgojitelja kao osobe koja pruža njegu smanjuje s dobi djeteta (Klarin, 2006).

Tradicionalni oblici profesionalnog usavršavanja odgojitelja i stručnih djelatnika vrtića temelje se na pretpostavci da je put od informacije do znanja te od znanja do prakse linearan i jednostavan. U takvom načinu usavršavanja odgojitelj bi se trebao informirati i poučavati putem seminara i predavanja o tome kako bi trebao raditi s djecom te na taj način postići svoja profesionalna znanja. No profesionalni razvoj trebao bi rezultirati promjenama u uvjerenjima i ponašanju odgojitelja, a ne samo pomacima u znanju. Stoga se može reći da informativni, odnosno predavački tip stručnog usavršavanja nije dovoljan te sam po sebi ne može dovesti do toga.

Učinkovit profesionalni razvoj odgojitelja i stručnih suradnika usmjeren je na razvoj njihovih istraživačkih i refleksivnih umijeća. Ta vrsta profesionalnog razvoja proizlazi iz njihove svakodnevne odgojno-obrazovne prakse te se temelji na njihovim kvalitetnim profesionalnim znanjima i kompetencijama. Zajedničko istraživanje osposobljava odgojitelje za bolje razumijevanje i postupno mijenjanje i usavršavanje vlastite prakse (Slunjski, 2008).

OBLICI KOMUNIKACIJE RODITELJA I ODGOJITELJA

Tradicionalni oblici komunikacije

Individualni razgovori

Individualni razgovor je onaj koji odgojitelj vodi s jednim ili oba roditelja na samo, bez prisutnosti drugih ljudi. Pri takvim razgovorima odgojitelj obično ima određena pitanja, tvrdnje, zabrinutosti ili pohvale koje žele podijeliti s roditeljima te čuti njihove. Za takav razgovor potrebno je međusobno poštovanje i dvosmjerna komunikacija kako bi razgovor bio uspješan.

„Svaki roditelj zaslužuje povremeni individualni razgovor s odgojiteljima koji se brinu za njegovo dijete 8 – 10 sati dnevno, pet dana u tjednu. Odgojitelji su važni ljudi za njegovo dijete, oni znaju mnoge stvari o djetetu koje roditelj ne može znati, ali ih jako želi znati! Jednako tako roditelj želi reći odgojitelju ono što drži da je specifično i važno za njegovo dijete i o čemu želi da odgojitelj vodi brigu. Zato je cilj svakog razgovora odgojitelja i roditelja dobrobit djeteta.“
(Milanović, 2014, str. 98)

Svakoga roditelja zanima kako njegovo dijete napreduje u vrtiću. Kako jede, spava, kako se uključuje u igru s drugom djecom, kako se ponaša s odraslima, što ga zanima, u čemu je uspješno. Njegovo dobro dijete potvrda je za njega samoga da je dobar roditelj. Svaki djetetov uspjeh, svaka njegova posebnost koju je odgojitelj uočio u vrtiću može biti dobra motivacija za razgovor (Milanović, 2014).

Za individualni razgovor odgojitelj se treba dobro pripremiti kako bi razgovor o poznavanju djeteta i njegova stručnost ulijevali povjerenje roditeljima. Prije razgovora treba osigurati prostoriju u kojoj će mirno i bez ometanja slobodno razgovarati. Roditelju treba omogućiti da izabere vrijeme koje mu najviše odgovara te mu ponuditi nekoliko termina. Dogovarajući vrijeme, roditelju treba reći koliko bi razgovor mogao trajati (Milanović, 2014).

Razgovor je proces koji ima svoje logične faze: početak (uvodni dio), sredinu i kraj. Za uspostavljanje dobrog odnosa važan je uvodni dio, blaga napetost najlakše će se ublažiti uobičajenim domaćinskim ponašanjem. U glavnom dijelu razgovora iznose se pokazatelji o djetetovu napredovanju te je dobro prije razgovora pribilježiti natuknice za svaku skupinu

razvojnih zadataka (motorika, socio-emocionalni razvoj, spoznaja, komunikacija). U dokumentaciji se mogu pronaći bilješke o djetetu i pokazatelje djetetova napredovanja, mogu se pripremiti i pokazati likovni radovi. Na kraju je dobro na neki način sažeti ono što je rečeno. Jednostavno konstatirati kako je dijete napredovalo i ponoviti što je dogovoreno. Treba dogovoriti što će se i kako podupirati i poticati u vrtiću, a što kod kuće, te način međusobnoga informiranja (Milanović, 2014).

Važno je naglasiti kako razgovor nije pametovanje niti propovijedanje već susret dvoje ljudi koji su kompetentni razgovarati i dogovarati se o dobrobiti djeteta. Također je dobro znati da su sve obitelji različite te nisu svi roditelji jednako zainteresirani za život svog djeteta. Neki roditelji su spremni govoriti o djetetu, sebi, obitelji, dok su drugi više zatvoreni (Milanović, 2014).

Odgojitelji bi trebali biti fleksibilni, koliko god mogu biti i prihvatiti određene razlike roditelja te im se prilagoditi. Trebaju biti otvoreni i pokušati vidjeti dijete iz roditeljevog kuta. Svaki odgojitelj mora biti spreman na to da razgovor možda neće teći i završiti onako kako je on to zamislio i očekivao (Milanović, 2014).

Roditeljski sastanci

„Roditeljski sastanak je najčešći oblik okupljanja i rada stručnjaka sa skupinom roditelja djece koja su uključena u neki od institucionalnih programa. Roditeljski sastanci mogu imati različite ciljeve i ciljevima odgovarajuće oblike rada.“ (Milanović, 2014, str. 157).

Postoje četiri vrste roditeljskih sastanaka, a to su:

- a) roditeljski sastanak predavačkoga tipa
- b) roditeljski sastanak oglednoga tipa
- c) roditeljski sastanak radi druženja djece i odraslih
- d) roditeljski sastanak komunikacijskoga tipa

Roditeljski sastanci predavačkoga tipa organiziraju se zbog informiranja roditelja o posebnostima predškolskoga odgoja ili o nekim bitnim obilježjima razvoja djeteta predškolske dobi. Na te sastanke pozivaju se stručnjaci za pojedino područje rada (psiholozi, pedagozi, defektolozi...) ili odgojitelji. Predavači mogu biti djelatnici dječjega vrtića ili se pozivaju stručnjaci izvana. „Ti su sastanci na neki način uvijek obvezatni, tako da se na njih odazivaju roditelji prema osjećaju odgovornosti, a ne prema stvarnom zanimanju za temu.“ (Milanović, 2014, str.157)

Roditeljski sastanak oglednoga tipa odgojiteljima je mnogo lakše pripremiti i održati. Cilj je oglednog sastanka pokazati roditeljima metode i sadržaje odgojiteljeva rada i omogućiti im uvid u djetetove reakcije na takav rad. Odgojitelj se na takvim sastancima osjeća kompetentno jer pred gledateljima radi ono što najbolje zna, a to i jest njegova temeljna zadaća. Roditelji su također motivirani za takve sastanke, jer vide svoje dijete i njegovu odgojiteljicu u prizorima njihove svakidašnje komunikacije. Na taj način dobivaju dragocjene podatke o tome kako se njihovo dijete ponaša i što se sve može zbivati u dječjem vrtiću.

Roditeljski sastanci radi druženja djece i odraslih također su dio vrtićke tradicije i vrlo su popularni. Odgojitelji se na takvim sastancima osjećaju vrlo kompetentno jer prikazuju ono što najbolje znaju, a to je svoj rad s djecom. Takvi roditeljski sastanci prave su male svečanosti jer su u svezi s nekim posebnim zbivanjem, npr. odlaskom iz vrtića, ili blagdanom, dolaskom godišnjih doba... Odgojitelji ih pripremaju na temelju osobnoga znanja i iskustva i provode ih u posebnom ozračju.

Roditeljski sastanci komunikacijskoga tipa organiziraju se kako bi roditelju djeteta predškolske dobi omogućili razmjenu misli, stavova i iskustva s drugim roditeljima, kako bi ih se potaknulo na promišljanje o temama važnima za njihovo dijete i za roditeljstvo. Na taj način roditelje se potiče na promišljanje o temama važnima za njihovo dijete i roditeljstvo, te se pridonosi jačanju njihove roditeljske kompetentnosti. Roditeljski sastanci komunikacijskog tipa organiziraju se bez djece, a u nazočnosti obiju odgojiteljica (Milanović, 2014).

Kutići za roditelje

Kutić za roditelje popularan je naziv za mjesto na kojem pisanom riječju komuniciraju odgojitelji i roditelji. To je neka vrsta otvorenoga prozora u život i rad skupine. Kutić za roditelje najčešće je pano ili ploča u dječjoj garderobi, prilagođena roditelju i visini njegovih očiju. Važan je izgled poruke koju želimo prenijeti roditeljima, tj. odraslina pa obavijest treba biti takva da je sadržaj poruke u prvom planu. Poruke trebaju biti napisane čitkim, dovoljno velikim slovima, pregledne, obuhvatljive jednim pogledom kako bi se mogle s lakoćom uočiti i pročitati.

Kutić za roditelje služi za izvješćivanje o dostignućima i osobitostima skupine, npr.:

- koliko je djece u čemu samostalno
- kako se djeca druže, gdje, zašto...
- kako djeca rješavaju konflikte

- kako se djeca dogovaraju, razgovaraju, igraju...
- što zamišljaju, izmišljaju, u što se uživljavaju...
- koliko su spretni, sigurni u čemu...
- što su naučili i znaju: napraviti, ispričati, otpjevati, otplesati, srediti, preurediti...

Također služi za izvješćivanje o životu i radu skupine ili vrtića:

- osobna karta skupine: koliko je djece u skupini (dječaka i djevojčica),
- sve zanimljive i važne promjene tijekom godine
- osobna karta kuće, tj. vrtića: koliko je skupina, tko u kojoj skupini
- radi, tko se brine o čistoći, o zdravlju djece, tko kuha...
- promjene odgojitelja tijekom godine
- što odgojitelj s djecom radi i što će raditi
- što se od roditelja očekuje da npr. donese, skupi, napravi, savjetuje...
- povratna informacija o tome kako se iskoristilo to što je roditelj donio
- poziv roditeljima ili obavijest da neposredno sudjeluju kao
- organizatori, gosti u skupini...
- kamo će djeca ići na izlet, u posjet, na predstavu, izložbu, u šetnju, zimovanje, ljetovanje...
- kako nam je bilo na izletu, šetnji, izložbi...
- što će se u skupini i kako proslavljati
- što jedemo, jelovnici – stalna obavijest
- prijedlozi za rješavanje zajedničkih problema
- prijedlozi za rješavanje nekih roditeljskih dilema

Kutić za roditelje treba biti mjesto na kojem odgojitelji grade i održavaju osjećaj poštovanja prema sebi, djeci, roditeljima i vrtiću (Milanović, 2014).

Suvremeni oblici komunikacije

U današnje vrijeme dolazi do velike promijene u komunikaciji u svijetu općenito. Dolaze nove generacije djece pa tako i roditelja te tehnologija sve više napreduje. Madianou i Miller (2012, prema Rogulj 2018) nabrajaju suvremene oblike komunikacije poput web-stranica vrtića, e-mail adresa, Facebooka, WhatsAppa, Vibera, foruma, webinarima i sl. Somolanji Tokić i Vukašinović (2018) navode kako zaposleni roditelji često nemaju mogućnost kvalitetno se uključiti u rad dječjeg vrtića te se kontakt s odgajateljima svodi samo na kratkotrajne susrete prilikom dovođenja djeteta u vrtić i njegova odvođenja iz dječjeg vrtića što je i dovelo do potrebe za dodatnim načinima komunikacije. Prednosti suvremene komunikacije putem digitalnih medija su brzina, trenutno dobivanje i prenošenje informacija, trag elektroničke pošte (pisani oblik), mogućnost komunikacije u bilo koje vrijeme, mogućnost biranja tona odgovora te brz i povoljan način komunikacije (Ivaštanin, Vrbanec, 2015). Ipak, koliko god pozitivni i korisni bili ovi načini komuniciranja, nešto na što bi posebno roditelji trebali obratiti pozornost je da ne narušavaju odgojiteljevu privatnost i slobodno vrijeme čestim slanjem poruka preko WhatsAppa ili Vibera van vremena rada vrtića. Jednostavno je i brzo, ali odgojitelji imaju pravo odvojiti svoje radno i slobodno vrijeme te se takve granice moraju poštivati.

PARTNERSTVO ILI SURADNJA

Pojam partner u Rječniku stranih riječi tumači se kao sudionik, suučesnik, suigrač, sudrug, suvlasnik, kompanjon, suradnik itd. (Klaić, 1979., str. 1014). Pojam partnerstva u internetskom rječniku pojmova objašnjen je kao odnos koji se odvija između pojedinca ili grupa koje se usuglasuju u podjeli odgovornosti radi postizanja nekog određenog cilja (Ljubetić, 2014).

Kada govorimo o partnerskom odnosu roditelja i odgojitelja, odnosno obitelji i odgojno-obrazovnih ustanova partnerstvo određujemo kao najvišu razinu suradničkih odnosa pojedinca iz obiteljske zajednice i vrtića/škole usmjerenih na postizanje zajedničkog cilja, a koji se odvijaju u određenom kontekstu i imaju određeno vrijeme trajanja (Ljubetić, 2014).

Iako se danas pojmovi suradnja i partnerstvo često poistovjećuju, oni nisu istoznačnice iz razloga što pojam suradnje ne uključuje sve aspekte određenja partnerstva, a to su: jasno definiran zajednički cilj, kvalitetan i kontinuiran odnos, vrijeme, kontekst te nužni preduvjeti za ostvarivanje partnerskog odnosa (Ljubetić, 2014).

Autorica Pašalić Kreso (2004, prema Ljubetić, 2014, str. 5) čini jasnu distinkciju između pojmova **partnerstvo i suradnja** naglašavajući kako „suradnja razvija i njeguje uglavnom površne i formalne odnose koji ma koliko da su učestali ne mogu donijeti kvalitativne promjene“ ako se međusobna komunikacija obitelji i odgojno obrazovne ustanove ne postavi na bitno drukčije osnove i ne promjeni se. Ono što je nužno promijeniti jest odnos prema djetetu, odnosno, percepciju njegove uloge i dobrobiti.

Razlike suradništva i partnerstva u odnosu obitelji i odgojno-obrazovne ustanove su te što je u suradničkom odnosu dijete većinom pritisnuto interesima i zahtjevima vrtića s jedne strane, a očekivanjima i željama roditelja s druge strane dok u partnerskom odnosu obitelj i ustanova stavljaju dječje potrebe, kapacitete i njegovu dobrobit u centar pozornosti te imaju jednake interese i ciljeve. Iz toga se može zaključiti da su dječje potrebe u partnerskom odnosu u prvom planu dok se u suradničkom stavljaju u drugi plan. Suradništvo daje samo privid kvalitetnih odnosa i suradnje jer obitelj i odgojno-obrazovna ustanova nemaju zajedničke ciljeve i zadaće za dijete (Ljubetić, 2014).

Tablica 1. Razlike između suradnje i partnerstva obitelji i odgojno-obrazovne ustanove (prema Ljubetić, 2014)

Čimbenici	Suradnja obitelji i odgojno-obrazovne ustanove	Partnerstvo obitelji i odgojno-obrazovne ustanove
Roditelji	Percipiraju se kao „druga strana“ u odgoju djece	Percipiraju se kao „prvi učitelji“ svoje djece
	Povremeno se uključuju u aktivnosti ustanove	Uključeni u sve aktivnosti ustanove
	Nedostavno informirani o svojim pravima/obvezama u svezi partnerstva s ustanovom	Dobro informirani o svojim pravima/obvezama u svezi partnerstva s ustanovom
	Dolaze u ustanovu po pozivu i/ili u točno određeno vrijeme (npr. dovođenje i odvođenje djece iz dječjeg vrtića)	Dobrodošli su u ustanovu bez ograničavanja vremena boravka u njoj
Odgojno-obrazovno osoblje (odgojitelji/učitelji/stručni suradnici)	Nedostavno osposobljeni tijekom formalnog obrazovanja za izgradnju partnerskih odnosa s obiteljima	Osviješteni i informirani o važnosti te kvalitetno osposobljeni za izgradnju partnerskih odnosa s obiteljima
	Pomanjkanje interesa za unaprjeđivanje kompetencija u području partnerstva	Pojačani interes za unaprjeđivanje kompetencija u području partnerstva
Ciljevi/zadaće/interesi	Pojedinačni, jednosmjerni, interesi „dviju strana“	Opći, posebni, dvosmjerni, u fokusu djeteta i njegova dobrobit
Senzibilitet odgojno-obrazovnog osoblja	Nedostavno senzibilizirani za potrebe obitelji	Izrazito senzibilizirani za potrebe obitelji
Odnosi	Hijerarhijski pozicionirani – roditelji imaju niži rang u odnosu na odgojno-obrazovno osoblje u ustanovi	Ravnopravni – roditelji partneri odgojno-obrazovnom osoblju u ustanovi
Komunikacija	Rijetka, nedostavno otvorena, površna i gotovo u pravilu javlja se s pojavom	Kontinuirana, otvorena, iskrena, podržavajuća, ravnopravna

	teškoća u djetetovu učenju i/ili ponašanju	
Inicijativa	U pravilu, inicijativu ima ustanova	Inicijativa je obostrana i nadopunjujuća
Motivacija	Niska razina intrinzične motiviranosti za izgradnju partnerstva; suradnja najčešće „prigodničarska“ (teškoće s djecom, financijska pomoć, obveze prema ustanovi)	Visoka razina intrinzične motiviranosti za izgradnju i unaprjeđivanje partnerskih odnosa na svim poljima odgojno-obrazovnog rada
Aktivnosti obitelji i ustanove	Najčešće usmjerene na informiranje o djetetovim postignućima; instruiranje roditelja za pružanje pomoći djetetu oko domaćih zadaća	Aktivno sudjelovanje u izgradnji kurikulumu ustanove (planiranje, zajednički rad, evaluacija)
Obitelj-ustanova-lokalna zajednica	Percipiraju se kao odvojeni sustavi koji autonomno funkcioniraju i samo povremeno i po potrebi surađuju	Percipiraju se kao međusobno povezani sustavi u stalnoj interakciji i međudjelovanju

Tradicionalni i suvremeni pogledi na partnerstvo

Mišljenje i percepcija o uključivanju roditelja u školu i vrtiće mijenjao se s promjenom znanja i uvjerenja o djetetu i njegovom razvoju, ulozi škole i vrtića, odgojno-obrazovnoj politici, društvenoj filozofiji i sl. Ti pogledi i razmišljanja promijenili su se od potpunog negiranja roditelja kao sudionika u odgojno-obrazovnom procesu do pogleda na roditelje kao ravnopravne partnere. U posljednjem desetljeću uloženo je mnogo truda i napora kako bi se roditelje uključilo u sustav i život odgojno-obrazovnih ustanova (Ljubetić, 2014).

Autorica McDermott (2008, prema Ljubetić, 2014) objašnjava kako su prve osobe koje su naglašavale važnost uključivanja roditelja u rad odgojno-obrazovnih ustanova bili odgojitelj i učitelji koji su sami najbolje svjedočili značaju roditeljske uključenosti radi opće dobrobiti djeteta. Nakon njihovih zalaganja i ulaganja truda i napora u to su se uključile vladine i stručne organizacije.

Tradicionalni pogledi na partnerstvo obitelji i odgojno-obrazovne ustanove pretpostavljaju odnos u kojem roditelji prepuštaju ustanovi odgovornost za obrazovanje njihove djece. Odgojno-obrazovna ustanova podržava takav stav te ne očekuje od roditelja izravnu uključenost u život ustanove. Takav pristup, za razliku od partnerskog, znači da ciljeve određuje odgojno-obrazovna ustanova i tek ponekad o njima obavještava roditelje. Naglašena je uloga odgojno-obrazovne ustanove: odgojno-obrazovne programe rade učitelji i odgojitelji tako da, primjerice, interkulturalne razlike i potrebe djece i njihovih obitelji budu zanemarene. Komunikacija škole i vrtića s roditeljima relativno je rijetka i orijentirana na pojedinačne probleme, a pretežno je inicira ustanova (Škutor, 2014).

Suvremeni pogledi na partnerstvo pak pokazuju da je ono suradnički odnos odgojno-obrazovne ustanove, obitelji i zajednice koji je ostvaren s ciljem osiguravanja pozitivnih i kvalitetnih obrazovnih i razvojnih ishoda za djecu i mlade te je ujedno i koristan za sve koji su uključeni u to partnerstvo (Ellis i Hugues, 2002, prema Škutor, 2014, str. 212).

Prema Epstein (1995, prema Škutor, 2014, str. 212) partnerska orijentacija u odnosima škole i obitelji naglašava važnost suradnje roditelja i škole u obrazovanju i socijalizaciji djece, poštivanje kulturalnih razlika među djecom i obiteljima, značajnost različitih perspektiva za kreiranje pozitivne školske klime.

VAŽNOST PARTNERSTVA U RAZVOJU DJETETA

Socijalni razvoj djeteta obuhvaća ponašanja, stavove i afekte koji su sjedinjeni u dječjoj interakciji s odraslima i vršnjacima. Etolozi smatraju da se socijalna ponašanja i rana socijalna interakcija između djeteta i majke, odnosno primarnog skrbnika, razvijaju putem urođenih mehanizama koji omogućavaju majci i djetetu prilagođena ponašanja oblikovana tako da osiguravaju djetetovo preživljavanje. Roditelji reaguju na dječje signale, čime se razvija njihova međusobna privrženost (Bowlby, 1975; prema Brajša-Žganec, 2003).

Prikladan socijalni razvoj zahtijeva poznavanje i razumijevanje normi, pravila i vrijednosti zajednice u kojoj pojedinac živi, kao i ovladavanje umijećima nužnim za djelotvornu interakciju unutar te zajednice. Dijete kojemu to uspijeva razvilo je vještine socijalne kompetencije. Hoće li dijete biti socijalno kompetentno ili ne, ovisi o njegovoj sposobnosti regulacije emocija, poznavanju i razumijevanju okoline, socijalnim vještinama te njegovoj sposobnosti da se ponaša u skladu s tim spoznajama. Budući da socijalne interakcije uključuju niz socijalnih vještina, socijalno kompetentna djeca usklađuju svoje ponašanje s tuđim tako što nalaze zajednički jezik, razmjenjuju informacije i ispituju sličnosti i razlike u skladu s naučenim prosocijalnim vještinama. Prosocijalne vještine sastoje se od osnovnih socijalnih vještina, vještina povezanih s funkcioniranjem u grupi, postupanja s osjećajima i stresom te alternativa za agresiju (Brajša-Žganec, 2003).

Prema Laursen i Bukowski (1997, prema Klarin, 2006, str. 103) utjecaj obitelji, prijatelja i drugih važnih osoba na osobni razvoj događa se unutar jednog socijalnog svijeta. Privrženi odnosi čine temelj ljudske civilizacije, prenošenja znanja nužna za preživljavanje i adaptaciju s jedne generacije na drugu. Razvoj je određen bliskim odnosima.

Socijalni svijet predškolskog djeteta čini njegova obitelj. Kvaliteta privrženosti i interakcije koju dijete razvija u odnosu s majkom iznimno je važna za zdrav i uspješan razvoj djeteta. Ta kvaliteta je i u odnosu s ocem veoma važna. Socijalne interakcije na ovoj najosnovnijoj i najranijoj razini su recipročne i uzajamne. Sinkroniziran odnos djeteta i roditelja čine važnu dimenziju recipročne socijalizacije. Kvaliteta privrženosti ključni je pojam koji kasnije određuje dječju prilagodbu i razvoj (Klarin, 2006).

Socijalni razvoj u predškolskoj dobi djeteta obilježen je snažnim utjecajem obiteljske dinamike. Druga vrsta odnosa s kojima se dijete te dobi susreće su socijalni odnosi s vršnjacima. Prve interakcije s vršnjacima do kojih dijete dolazi odvijaju se kroz igru. Osim odnosa s obitelji i vršnjacima djeca razvijaju privržene odnose i sa svojim odgojiteljima te su oni također veoma

bitni. Odgojitelji imaju važnu ulogu kao medijatori za socijalnu prilagodbu u školi (Klarin, 2006).

Prema Slunjski (2011), sudionici partnerstva su roditelji, djeca, odgojitelji i pedagozi. Da bi se izgradio odnos partnerstva obitelji i vrtića, moraju postojati široka znanja, vještine i razumijevanje prakse. Za razumijevanje prakse odgojitelj treba razumjeti sebe, svoje motive i želje. Obitelj i vrtić moraju zajedno sudjelovati u kreiranju poticaja, ugone i prijateljskog ozračja. Odgojitelji pozivaju roditelje u vrtić da zajedno sudjeluju u aktivnostima kako bi dobili nova saznanja i naučili novo (Ljubetić, 2013).

Cilj partnerstva je zadovoljenje potreba svih strana: djeteta, roditelja i odgojitelja. Pod pojmom partnerskih odnosa podrazumijeva se međusobna komunikacija, izmjenjivanje informacija i zajednički rad svih sudionika. Odgojitelj dijete vidi drugačije nego roditelj iako imaju isti cilj. Važno je da se roditelji i odgojitelji slušaju (Vrgoč, 2005).

Prema Višnjić Jevtić (2018) postoje zajednička obilježja partnerskog odnosa odgojitelja i roditelja:

- dvosmjernu komunikaciju
- uzajamnu podršku
- zajedničko donošenje odluka
- zajedničko poticanje razvoja i učenja djece

Dvosmjerna komunikacija jedno je od najvažnijih obilježja partnerskog odnosa odgojitelja i roditelja. Otvorena i dinamična komunikacija između odgojitelja i roditelja omogućuje razmjenu informacija o djetetovom napretku, djelotvornim strategijama za djetetovo učenje te bolje razumijevanje djeteta (Ljubetić, 2014).

Partnerstvo je važno u odgoju i ostvaruje se tijekom boravka djeteta u vrtiću. Tako se na upisu djeteta u vrtić razvija prvo suradnja s roditeljima koja kasnije vodi prema partnerstvu. Dobrim partnerstvom između odgojitelja i roditelja dijete se normalno razvija, ali u našim vrtićima nedostaje ta suradnja od početka pedagoške godine. Tu se ne misli na partnerstvo preko oglasne ploče ili centra za roditelje, već uvođenjem roditelja u sobu dnevnog boravka i sudjelovanjem u zajedničkim aktivnostima (Miljak, 1996).

Pristupiti partnerstvu odgojitelji mogu na način da se uključe u skupinu. Uključiti se mogu pojedinačno, vježbanjem, postavljanjem pitanja kao što su: Što želim?, Što očekujem?, Što planiram raditi da dobijem ono što želim?, Pomaže li mi to što radim dobiti ono što želim?, Što

planiram?, Na što moram paziti? Ova pitanja odgojitelji upotrebljavaju u razgovoru s djecom i njihovim roditeljima radi uspješnijeg rješavanja nekog problema (Ljubetić, 2013).

Osim uključivanja u skupina od odgojitelja i svih stručnih suradnika odgojno-obrazovne ustanove očekuju se postupak samoevaluacije. Ona je opisana kao unutarnje motivirani proces koji potiče pojedinca na stalno preispitivanje trenutnog stanja te ga uspoređuje sa željenim. Samoevaluacija bi trebala postati integralni dio odgojno-obrazovnog procesa u svim njegovim aspektima. „Odgojitelji i učitelji, koji se tijekom formalnog obrazovanja osposobljavaju za refleksivne praktičare, trebali bi biti inicijatori i poticatelji samovrednovanja i refleksivnog dijaloga kako među svojim učenicima i susutrnjacima, tako i roditeljima djece/učenika.“ (Ljubetić, 2014, str. 127).

Da bi se ostvarili kvalitetni odnosi između odgojitelja, roditelja i djece, potrebno je ponuditi raznolike oblike sudjelovanja roditelja kao partnera. Odgojni ciljevi u partnerstvu vrtića i obitelji određuju se zajednički, dogovaraju i planiraju uz roditeljske prijedloge, a zatim se dogovara i prihvaća uloga svih sudionika u partnerstvu (Škutor, 2014).

Smatra se kako predškolska djeca imaju razvijenu socijalnu kompetenciju ako uspješno i prilagođeno funkcioniraju u obiteljskom i vrtićkom okruženju. S obzirom na to da su roditelji i odgojitelji vrlo važan čimbenik djetetova razvoja, oni imaju priliku utjecati na razvoj socijalne kompetencije djeteta. Kontinuitet i skladnost događanja u obiteljskoj i odgojno-obrazovnoj sredini predstavljaju važan i vrijedan poticaj dječjem razvoju i prirodnom bogaćenju njegove osobnosti. Kako bi partnerstvo bilo uspješno te roditelji i odgojitelji bili što usklađeniji, treba postojati zajednička težnja istom cilju, a to je: zdravo, sretno, radoznalo i zadovoljno dijete (Jurčević Lozančić, 2006).

U svakom odnosu, pa tako i u partnerskom odnosu roditelja i odgojitelja može doći do neuspjeha i nezadovoljstva s jedne ili obje strane. Nekada se može dogoditi da obitelji zbog svojih mentalnih, fizičkih, ekonomskih ili drugih teškoća nisu u mogućnosti uključiti se u život odgojno-obrazovne ustanove. Često se za takve roditelje govori da su nepristupačni ili da im je teško pristupiti. Jednako tako problem može biti i u odgojno-obrazovnoj ustanovi i njenim zastarjelim, nefleksibilnim i neprimjerenim programima za uključivanje roditelja u život ustanove. Autorice Mapp i Hong (2010, prema Ljubetić, 2014) navode moguće razloge za neuspješan partnerski odnos obitelji i vrtića:

- neusklađena temeljna vjerovanja o uključivanju obitelji
- stavljanje naglaska na brojnost i širenje informacija umjesto na građenje odnosa

- ograničeno poimanje roditeljske uključenosti

Koji god razlog to bio on se treba istražiti i otkriti te pristupiti tom problemu i pokušati naći rješenje. Kada je partnerski odnos loš ili nepostojeći treba mu pristupiti kao izazovu u kojem će se dati dovoljno vremena za isprobavanje raznih strategija, njihovom testiranju, refleksiji i izboru novih, ako je potrebno. Također bi odgojitelji trebali pokušati preuzeti proaktivnu ulogu i odgovornost za samoprocjenu i osvijestiti vlastite stavove i uvjerenja o roditeljima i obiteljima (Ljubetić, 2014).

U partnerskom odnosu odgojitelja i roditelja, dijete je u središtu pozornosti, kako bi zapravo i trebalo biti. Odgojitelji i roditelji bi što ranije trebali početi izgrađivati partnerstvo jer ono „ima snažan utjecaj na dječji razvoj i preduvjet su budućeg uspjeha djece“ (Ljubetić, 2014, str. 3).

ZAKLJUČAK

Obitelj i vrtić, odnosno odgojno-obrazovna ustanova dvije su glavne stavke djetetovog života. Oni predstavljaju mjesto i ljude koji stvaraju i oblikuju djetetovu socijalnu i emocionalnu okolinu, a samim time i grade dijete u osobu koju će ono jednoga dana postati. Iako različiti, trebaju funkcionirati zajedno u skladu za opću dobrobit djeteta. Iz tog razloga važno je stvoriti dobar i kvalitetan partnerski odnos. Djetetov rani razvoj pod velikim je utjecajem njegove najbliže okoline. To su na samom početku roditelji, a kasnije odgojitelji i vršnjaci iz odgojno-obrazovne ustanove. Djeca se razvijaju i uče promatranjem i oponašanjem svega što gledaju i uočavaju bez da su toga u potpunosti svjesni. Iz tog razloga se često kaže da su djeca „slika i prilika“ svojih roditelja. No ono što je važno shvatiti je da se svijet i život iz svakog dana mijenjaju te djeca većinu svog vremena provode u vrtiću i najviše gledaju i uče od svojih odgojitelja. Iz tog razloga je važno da su odgojitelji dobar primjer svoj djeci te da im pružaju socijalnu i emocionalnu podršku. Prvi partnerski odnosi koje djeca gledaju su odnosi u obitelji, a nakon toga odnosi između njihovih roditelja i odgojitelja. Na odnose samih roditelja nitko nema utjecaj osim njih, ali zato odgojitelji mogu pokazati želju i volju za zdravim i uspješnim odnosima s roditeljima djece. Put do postojećih i zdravih partnerskih odnosa nije uvijek lak i potrebno je ulaganje puno truda i rada u njega. U ovom slučaju odgojitelji su ti koji su profesionalno i stručno obrazovani za to te moraju uložiti više truda i pokušati naučiti i objasniti roditeljima zašto je taj odnos iznimno važan. Oni se također moraju prilagođavati i graditi svoje odnose kroz cijelu svoju profesionalnu praksu jer se generacije djece i roditelja mijenjaju te ne mogu koristiti iste pristupe i principe kao i prije deset ili dvadeset godina. Kao što je prethodno navedeno u ovom radu, ako je zajednički cilj roditelja i odgojitelja dobrobit djeteta, njihov partnerski odnos trebao bi biti uspješan.

LITERATURA

- 1) Brajša-Žganec, A. (2003). *Dijete i obitelj: emocionalni i socijalni razvoj*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- 2) Ivaštanin, I., Vrbanec, D. (2015). Razvijanje partnerstva s roditeljima. *Dijete, vrtić, obitelj: Časopis za odgoj i naobrazbu predškolske djece namijenjen stručnjacima i roditeljima*, 21 (79). Str. 24-25.
- 3) Jurčević-Lozančić, A. (2006). Suvremene paradigme ranog odgoja – dijete, obitelj i vršnjaci. *Dijete i društvo*, 8(1), 127–137.
- 4) Juul, J. (2006). *Vaše kompetentno dijete*. Zagreb: Pelago.
- 5) Juul, J. (2008). *Život u obitelji*. Zagreb: Pelago.
- 6) Klaić, B. (1979). *Rječnik stranih riječi*. Zagreb: Nakladni zavod Matice hrvatske.
- 7) Klarin, M. (2006) *Razvoj djece u socijalnom kontekstu – roditelji, vršnjaci, učitelji kontekst razvoja djeteta*. Zadar: Sveučilište u Zadru i Naklada Slap.
- 8) Leksikografski zavod Miroslav Krleža
<https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=15573>
Pristupljeno: 11. srpnja 2021.
- 9) Ljubetić M. (2014). *Od suradnje do partnerstva obitelji, odgojno – obrazovne ustanove i zajednice*, Zagreb; Element.
- 10) Ljubetić, M (2013) *Partnerstvo obitelji, vrtića i škole*. Zagreb: Školska knjiga.
- 11) Maleš, D. (1994). Različito shvaćanje suradnje roditelja i profesionalaca. *Napredak*, 153 (3), 342-349.
- 12) Maleš, D., Kušević, B. (2011). Nova paradigma obiteljskoga odgoja. U D. Maleš (ur.), *Nove paradigme ranoga odgoja*. (str. 41-65). Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu - Zavod za pedagogiju
- 13) Milanović, M. (2014). *Pomozimo im rasti, priručnik za partnerstvo roditelja i odgojitelja*, Zagreb; Golden marketing - tehnička knjiga.
- 14) Miljak, A. (1996). *Humanistički pristup teoriji i praksi predškolskog odgoja*. Velika Gorica – Zagreb: Persona.
- 15) Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta RH (2014) *Nacionalni kurikulum ranog i predškolskog odgoja*, Zagreb: MZOS, (str. 12-28)

- 16) Petani, R. (2011). Odnos roditelj-dijete. U D. Maleš (Ur.), Nove paradigme ranoga odgoja (str. 97–124). Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zavod za pedagogiju.
- 17) Rogulj, E. (2018). Komunikacijske kompetencije odgojitelja. U A. Benčec Nikolovski (ur.), Izazovi suradnje - Razvoj profesionalnih kompetencija odgojitelja za suradnju i partnerstvo s roditeljima (str. 111 - 143). Zagreb: Alfa d.d.
- 18) Slunjski, E. (2008). Dječji vrtić- zajednica koja uči: mjesto dijaloga, suradnje i zajedničkog učenja. Zagreb: Spektar Media
- 19) Slunjski, E. (2011). Kurikulum ranog odgoja: istraživanje i konstrukcija. Zagreb: Školska knjiga.
- 20) Somolanji Tokić, I. i Vukašinović, A., (2018). Virtualne društvene mreže i ostvarivanje partnerstva obitelji i dječjeg vrtića, *Život i škola*, 64(1), 105-116.
- 21) Škutor, M. (2014). Partnerstvo škole i obitelji – temelj dječjeg uspjeha. *Napredak*. 154(3), 209-222.
- 22) Višnjić Jevtić, A. (2018). Suradnički odnosi odgojitelja i roditelja kao pretpostavka razvoja kulture zajednica odrastanja. U A. Benčec Nikolovski (ur.), *Izazovi suradnje - Razvoj profesionalnih kompetencija odgojitelja za suradnju i partnerstvo s roditeljima*. Str. 77 - 104. Zagreb: Alfa d.d.
- 23) Vrgoč, H. (2005). Učenici, učitelji i roditelji zajedno na putu uspješnog odgoja i obrazovanja, Zagreb: Hrvatski pedagoško-književni zbor

Izjavljujem da je moj završni rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristila drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni.